

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 171

Maribor, sreda 30. julija 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Borba treh generacij v ruski komunistični stranki

Moskovski dopisnik češke revije »Socijalni Vestnik« poroča o svojem razgovoru z uglednim ruskim komunistom, ki mu je dal zanimiva pojasnila o tem, kako v vodstvu stranke divja borba za moč, v masah stranke pa borba med tremi generacijami.

Je tu pred vsem stara boljševiška garda, ljudje iz podzemlja, stari proticaristični revolucionarji, živeči ulomki stare ideologije, ki mnogokrat obupujejo, ko vidijo, kako daleč je resnica od idealov, za katere so se borili. Te ljudi spaja s stranko tradicija, dva, tri desetletja skupnih bojov. Politično izklesane individualnosti, mislijo več na dolžnost, da s stranko umrejo, nego na to, da bi ji dali smernice. So to ljudje s trpkim preteklostjo, polno trpljenja in žrtev, in le težko razumevali mentaliteto nove generacije komunistov, ki so jih izrinili z vodilnih mest.

Drugo generacijo tvorijo oni, ki so stari 30—40 let. Njih bitnost in značaj sta oblikovala vojni komunizem in državljanska vojna. Večinoma ljudje volje in reda. Komunistična ideologija jim je postanska stvar, so pa ljudje dela v izpolnjevanju strankarskih in uradnih dolžnosti. Smatrajo se za privilegirance, za oligarhe, ki jim je poverjena vlada v imenu visokega poslanstva socialistične izgradnje Rusije. Pod izgradnjo socializma razumevajo grandiozne stavbe, kakor je Dnjeprostroj, ali kakor so orjaška industrijska podjetja ali orjaško socialistično veleposestvo »Gigant«. Nagli tempo v izvrševanju načrtov za socializiranje cele Rusije (pjatiletke) in brezobzirnost v odstranjevanju ovir, to je njih vsakdanje geslo. Trda volja in trdi pesti mora po njih nazorih graditi socializem v praksi. Drže svoj prestiž in obvladujejo stranko. Med njimi bohotno pogajna amerikanizem, karizem in brezobzirnost. Ta generacija postopa zelo nemudno s staro gardo in se bori proti njej z geslom: »Prosto pot za mladino!« Med seboj se bore za boljša mesta, za ugodnosti in vplivna mesta v stranki. Ta generacija Staljina, Molotova in Jaroslavskega v resnici terorizira stranko in državo.

Tretjo skupino tvori mladina, vzrasla v sovjetskih razmerah. Ne odgovarja resnici trditev, da je ta generacija prožeta od karizma in prilagoditve. Med mladino je mnogo boevincev, ki resno in stvarno razmišljajo o sovjetskem dejanskem položaju in resno delajo na svoji ideologiji. In kakor povsod in vselej v vseh dobah in vseh državah, tako tudi v Rusiji v tej mladi generaciji kličejo opozicijska razpoloženja in mišljenja, in pojavlja se silno poželjenje, izena-

Krvavi pokolji na Kitajskem

ZMAGE KOMUNISTIČNIH ČET. — RAZKROJ MED VLADNIM VOJAŠTVOM. — TEŽAK POLOŽAJ EVROPEJCEV.

PEKING, 30. julija. Komunistična armada naglo prodira proti jugu. Med kitajskimi vladnimi četami vlada velika pobitost, ki se izraža v vedno bolj se množecih uporih. Cele garnizije odpovedujejo pokorščino, zapuščajo svoja mesta in ropajo po mestih in okolici. Do posebno krvavih dogodkov je prišlo v garniziji Čangča. Komunistična armada je izkoristila upor kitajske čete ter je zavzele mesto brez vsakega boja. Komunistično vojaštvo je izropalo vse trgovine ter ni štedilo niti evropskih kolnij; napadlo je inozemska zastopstva in konzulate ter povzročilo krvave pokolje. Večina Evro-

pejcev se je rešila na angleške, ameriške in japonske ladje. Vkljub temu so komunisti ubili več Evropejcev, med njimi nekaj laških misijonarjev. Slična usoda je zadel tudi nekega angleškega misijonarja. Potem ko so docela izropali mesto, so zažgali komunisti vsa vladna poslopja, policijsko direkcijo ter velike palače inozemskih trgovskih odposlanstev. Tudi večina konzularnih poslopij je razdejanih. Po doslej še nepotrebnih vesteh so komunisti zavzeli tudi mesto Rančang v provinci Kiangsi. Prav tako naglo prodirajo komunistične čete proti Kiukiangu južno Jangcekianga.

Pomirjenje med Poljsko in Nemčijo

BERLIN, 30. julija. Obmejni incidenti na nemško poljski meji, ki so vzbudili nedavno mnogo prahu in nevarno poostriili odnose med Nemčijo in Poljsko ter zahtevali več človeških žrtev, so sedaj po dogovoru obeh vlad mirno likvidirani. Komisija odposlancev obeh držav je preiskala vse incidente, ugotovila dejanski stan in krivce ter sklenila pogodbo, po kateri mora plačati Nemčija prizadetim za žrtve primerno odškodnino. Poleg tega je bila sklenjena še posebna pogodba, po kateri bodo v bodoče preprečeni podobni incidenti. Tako v nemških kot tudi v poljskih krogih upajo, da se bo sedaj obmejno življenje pomirilo v korist obeh držav.

Tudi Amerika se trese

NEWYORK, 30. julija. Kakor poroča Associated Press, so občutili sinoči v Managui močne potresne sunke, ki so trajali več minut. Materijalna škoda je zelo velika. Podrobnosti o katastrofi še niso znane.

Macdonald o Egiptu

LONDON, 30. julija. V spodnji zbornici je odgovarjal ministrski predsednik Macdonald na razne interpelacije o položaju v Egiptu. V svojem odgovoru je povdarjal angleški premjer, da je vlada pripravljena prepustiti Egiptu na prosto izbirni način ter obliko egiptске vladavine. To pa je pod pogojem, da pristane Egipt na znanje štiri pogoje, ki tvorijo osnovo vseh tozadevnih pogajanj. Egiptska vlada se pa doslej o tem še ni izjavila. »Daily Telegraph« javlja, da se hoče ponovno polastiti egiptskega prestola bivši kralj Abas Hilmi, ki hoče vsiliti sebi v prid sedanjo krizo v Egiptu ter izpodri-

čevati rusko življenje z življenjem v tujini. Vsi razgovori in diskusije v krogih mladine se sučejo krogi vprašanja: zakaj je po trinajstletni vladni komunistične stranke v državi lakota? Ta generacija pogreša onega bojevitiga patosa, ki je bil izrazita lastnost stare garde za carske dobe. Ta mladina tudi nima patosa komunistične mladine izza dobrih državljanske vojne, katere geslo je bilo: pobiti protirevolucijo in buržuazijo! Poskusi, vpreči mladino v delo za socialistično izgradnjo, nimajo znatnih uspe-

niti kralja Fuada. Bivši kralj Abas Hilmi je bil leta 1914. odstavljen po Angležih, ki bodo tudi sedaj napeli vse sile, da preprečijo njegov prihod na prestol.

Angleži o potresu

BEograd, 30. julija. Beograjski listi obširno poročajo o potresni katastrofi v Italiji in ponatiskujejo izvirna poročila uglednih angleških novin, ki imajo v potresnem ozemlju svoje posebne poročevalce. Vsa ta poročila se strinjajo v ugotovitvi, da znaša dejansko število smrtnih žrtev okoli 15.000 in da italijanska vlada namenoma prikriva pravo stanje katastrofe, da ne bi preveč preplašila inozemskih gostov na laški rivjeri.

Upor v Guatemali

GUATEMALA, 30. julija. Iz Pocicapanne javljajo, da je prišlo v tamkajšnji provinci do upora domačinov, ki ne morejo več prenašati neznosnih davčnih bremen. Domačini so zahtevali lajšanje davkov, kar pa je vlada odklonila. Ljudstvo je napadlo garnizijo ter se zapletlo v krvave borbe z vojaštvom. Na obeh straneh je mnogo mrtvih in ranjenih. Vlada je do nadaljnjega suspendirala nekatere določbe ustave.

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« vode, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

hov, ker je ta »socialistična izgradnja« danes že nekaj vsakdanjega, pa tudi, ker se mladina tam ne more uveljaviti, zakaj vsa mesta so zasedena od druge generacije. Kam bo izzvenel mladostni romantizem te generacije — je danes veliko in odprto vprašanje. Danes je težko govoriti o gotovi samobitnosti tretje komunistične generacije, a gotovo je, da bo v resnici ta generacija odločala o usodi komunizma in o izgledih — bonapartizma.

Cesarska pravda v Napulju

Iz Napulja poročajo o sila zanimivi pravdi, ki se vrši pred tamkajšnjim sodiščem. Vse do nedavna se je namreč mislilo, da so že zdavnaj izumrli člani carigrajske cesarske rodbine Paleologov. Poslednji Paleolog na prestolu je bil namreč cesar Konstantin, ki je padel leta 1453. ob zavzetju Carigrada po Turkih. Drugih članov te rodbine, kolikor je bilo znano, ni doletela nič boljša usoda. Pred nekaj dnevi je pričela pred napuljskim sodiščem razprava o zadevi nekega laškega državljanu Capone. Možno je predložil dokumente iz leta 1821. Listine potrjujejo, da je njegova rodbina neposredni potomec bizantinskih Paleologov. Spočetka so mislili, da je to le napol uspela potegavščina ter so grške novine na dolgo in široko zabavale svoje čitatelje s članki o tem »tragikomedičnem princu«. Sedaj pa so ugotovili, da so Caponijeve listine originalne. Možno je dokazal svoje visoko potomstvo in s tem tudi pravice do velikanskih cesarskih domen v Grčiji. Ta veleposestva se raztezajo po Peloponezu in Tesaliji. »Vzhodno-rimski cesar« je dobil pravdo v Napulju! Apelacija je zavrnila priziv grškega državnega zastopnika proti sodbi, s čimer je Capone, ki je laški državljani, priznan za grškega veleposestnika. Ker pa grška vlada noče zlepa priznati teh veleposestev laškemu državljanu, obstoja nevarnost, da zapleni italijansko oblastvo kakšno drugo imovino grških državljanov, ki se nahaja na teritoriji Italije. A tudi tu se Grki ne bodo zlepa vдали. Atenska vlada je že namignila grškim kapitalistom, ki imajo naložen svoj denar v laških bankah ali podjetjih, naj prenesejo svoje vrednosti iz Italije v kakšno drugo državo. Čeprav se upa grška vlada, da italijansko ministrstvo pravde, ki je v tej zadevi poslednja instanca, ne bo dovolilo konfiskacije grške imovine, je vendar raje previdna. Saj je imel Capone nedavno prav resne namene konfiscirati neke grške ladje, ki so bile vsidrane v italijanskih pristaniščih. Po poslednjih vesteh bo grška vlada vso stvar predložila mednarodnemu razsodišču v Haagu in protestirala proti sodbi italijanskega sodišča. Če pa uspe Capone še v Haagu, pač ne bo kazalo Grkom drugega, kakor da se z njim lepo pogodijo in da dobijo novega velekapitalista.

Sarajevska tobačna tovarna

bo praznovala prve dni avgusta 50 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki bo odkrit tudi spomenik Nj. Vel. kralju, ki so ga dali na svoje stroške postaviti delavci in uradniki tovarne. Proslave se udeležijo Nj. Vel. kralj, člani vlade in gospodarske korporacije iz vse države.

Zaradi nepoštenosti očeta

sta poskusili v nedeljo samomor hčerki madžarskega župana v Szekesfehervaru. Župan Aladar Zavaros je bil zaradi zlorabe uradne oblasti aretiran, naka sta obe njegovi hčerki skočili v Blatno jezero. Z najvišjim naporom so rešili mladi obupanki.

Podlegla — zaušnicam.

V pondeljek je bil obrtnik Miroslav Berić v Subotici s svojo soprogo na sprehodu. Med potjo sta se zakonca nekaj sporekla. Čim sta se povrnila domov, je mož prinellal soprogi nekoliko klofut, ki so imele stvarno posledico: žena se je zgrudila in po nekaj trenutkih izdihnila. Beroića so zaprli in izročili državnemu tožilstvu.

Mariborski in dnevni drobiš

Lovska razstava

V Jugoslaviji, ki je skoraj nad polovico pokrita z gozdovi, je še mnogo divjadi, ki je v drugih državah že izginila. Bogastvo na divjadi je povod, da je lovstvo visoko razvito. V pokrajinah, ki so pripadale pred svetovno vojno Stari Srbiji, je bil lov sicer prost, divjad pa se je obdržala zaradi redkih naselbin in raztrganega terena.

Da se seznani domačine kakor tudi tujce z gospodarskim pomenom lovstva ter da prikaže razne redkosti divjadi ter vzpodbuja k novi gojitvi, so sklenili lovci iz Slovenije prirediti do sedaj največjo lovsko razstavo, h kateri bodo pritegnili tudi lovske prijatelje iz vse države. Zanimiva bo ta razstava zaradi tega, ker bo poleg lovskega gospodarstva prikazana tudi zgodovina lovstva, gojenja, krmiljenja kakor tudi lovske trofeje in vsa industrija, ki je v kakšni koli zvezi z lovstvom. Na tej razstavi bo prikazano kratkoma vse, kar bo vzbujalo pozornost ne samo lovcev nego tudi ostalih obiskovalcev. Važen del naše razstave bodo tvorili lovski predmeti in trofeje, ki so bile razstavljene na mednarodni lovski razstavi v Leipzigu. Kdor hoče videti bogato fauno Srednje Evrope in Balkana, naj ne za mudi posetiti naše razstave.

Sprememba v ljubljanski škofiji.

Ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič je včeraj dobil papežev bulo, s katero je imenovan za naslovne nadškofa, s katero pa je obenem sprejeta njegova demisijska kot ljubljanski ordinarij. Dozdajnji pomožni škof dr. Gregor Rožman pa je prejel bulo, da je imenovan za ljubljanskega ordinarija.

Iz sodne službe.

Napredovali so v II-2 višji pisarniški oficijali Ivan Vidmajer v Ormožu, Martin Pen v Rogatcu, Fran Duh v Mariboru, Jurij Verhovnik v Prevaljah, Franjo Ferenčak v Slov. Bistrici, Fran Voršič in Ivan Grobelnik v Slovenjgradcu, Josip Korošak v Ljutomeru, Josip Simerl v Šoštanju, Franjo Kopic v Mariboru, Martin Zorjan v Ptuj in preglednik moške kaznilnice Albert Zavodnik v Mariboru. — V III-1 so napredovali pisarniški oficijali Jakob Kresnik in Alojz Zupšek v Celju, Martin Trojner v Mariboru, Fran Avtišar v Celju. — V II-3 so napredovali pisarniški oficijali Filip Rubin v Ptuj, Matija Meznarič, Mihael Visočnik, Matevž Gröblacher, Matija Zorjan v Mariboru, Josip Horvat pri Sv. Lenartu, Ivan Rudolf v Ptuj, Franjo Jureš v Dolnji Lendavi, Ivan Soklič v Gornji Radgoni, Franjo Oblak v Šoštanju, Josip Šink v Ormožu. — V III-2 sta napredovala izvršilni uradnik Anton Volk in strojnik Josip Novšak v Mariboru. —

Dobava konj.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje nabavo 1 para težkih konjev, ki se vrši dne 18. avgusta t. l. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni direkciji.)

Okrajna cesta

Limbuš—Pekre—Radvanje—Hoče.

Očividci nam poročajo, da dela pri omenjeni cesti zadovoljivo napredujejo. Pol ceste od Limbuša do Pekar je že posute s kamenjem, sedaj gradijo blizu pekrskega križa nov most, skozi katerega bodo speljali potok z Vrhovega do la v novo strugo naravnost proti Dravi, ne pa okrog Limbuša. S tem bodo lahko razširili cesto, ki bo končno omogočila brezhiben promet po divni mariborski okolici, izdatno bo pa tudi skrajšana proga s koroške strani na državno cesto proti jugu. Dosedanja cesta je prav slabo odgovarjala dejanskim potrebam, zato zasluži započeto delo vse priznanje.

Borza dela

mariborska potrebuje nujno: 1 oskrbnika, 1 natakara, 1 mizarja, 1 mlinarja, 1 fotografa, 1 prodajalca za bife, 2 mesarja, 2 čevljarja in 2 kleparja.

Avtomobili v Studencih.

Iz Studenc dobivamo ponovne pritožbe, da se avtomobilisti še vedno ne drže predpisov glede brzine in zaprtih cest, čeprav je občinsko predstojništvo z dobro vidnimi tablami imelo namen, po ozkih ulicah zaščititi prebivalstvo pred nesrečami, posebno pa pred prahom, ki se v gostih oblakih dviga za dirkajočimi vozili. Nekateri se ne zmenijo za občinske svarilne table, češ — imamo garaže Ob obrežju, zato moramo skozi ozko Slomškovo ulico. Po mnenju prebivalstva pa to nikakor ne drži, ker ima g. F. lepo široko dovozno pot po Ciril-Metodovi ulici, kar je le za malenkost dalje, zato pa tem varneje. Slomškova ulica že vsled ovinkov, ožine in deške šole ne more biti avtomobilska cesta in to ne za Petra, ne za Pavla. Prizadeti prebivalci prosijo, da občina in varnostni organi napravijo enkrat za vselej konec neupoštevanju svarilnih občinskih napisov.

Velikodušen dar.

Tovarna »Kovina« na Teznu je darovala prost. gas. društvu v Studencih za požrtvovalno delo ob priliki požara v tovarni 500 Din. Prisrčna hvala!

Pri borzi dela v Mariboru

iščejo dla: 6 oskrbnikov, 19 hlapcev, 4 pastirji, 22 viničarjev in majarjev, 9 rudarjev, 2 vrtnarja, 1 kamnosek, 2 cemen-tarja, 1 lončar, 9 kovačev, 6 kleparjev, 2 kovinostrugarja, 5 železostugarjev, železoolivarjev, 1 kotlar, 26 ključavničarjev in stroj. ključavničarjev, 13 elektromonterjev, mehanikov, 1 urar, 12 mizarjev, 6 kolarjev, 7 sodarjev, 9 žagarjev, 9 usnjajev, sedlarjev, 2 tkalca, 7 tapetnikov, 14 čevljarjev, 9 krojačev, 3 knjigovezi, 9 mlinarjev, 12 pekov, 1 medicar, 9 mesarjev, 8 natakarjev, 2 točilca, 8 tesarjev, 16 zidarjev, 5 slikarjev, pleskarjev, 14 strojnikov, kurjačev, 19 slug, vratarjev, 8 trg. pomočnikov, trg. potnikov, skladiščnikov, 64 pom. in tovar. delavcev, 6 šoferjev, kočijažev 8 pisarniških moči in uradnikov, 5 vajencev. — delo dobi: 29 hlapcev, 16 viničarjev in majarjev, 6 pastirjev, 5 železostugarjev, 1 monter, 1 tkalec, 1 pečar, 1 oskrbnik, 1 natakar, 1 usnjaj, 1 slaščičar, 3 ključavničarji, 3 mehaniki, za Francijo 1 mlinar, 5 delavcev za Srbijo, več vajencev (mehanične, slikarske, usnjarske, krojaške, pekove, slaščičarske obrti in trgovske stroke) kakor tudi 8 kuharice, 16 služkinj, 5 kmečkih dekel, 4 sobarice, 1 kuharica k orožnikom, 2 vzgojiteljici, 1 varuška, 1 plačilna natakarica, 1 podnatakarica, 2 servirki, 2 gospodinji, 1 hotelska perfektna kuharica, 1 hotel. podkuharica, 5 šivilj za perilo za Čakovec, 1 frizerka, 1 perica, 1 likarica za hotel, 5 mladih delavk za oblikovanje ovratnikov, 3 pomivalke, 2 šiviljski vajenki.

Nezgode.

Včeraj popoldne je padel 45letni, na Aleksandrovi cesti 15 stanujoči Franc Uralt v svojem stanovanju raz lestve in si je zlomil desni podlaket. — V Linhartovi ulici 16 stanujoči 32letni zidarski pomočnik Ivan Filipič pa je skočil z odra na neki kol in si je pri tem zvil členek desne noge. — Rešilni oddelek je prepeljal oba ponesrečenca v bolnico.

Napad iz zasede.

V območju Košakov in Počehove se pogosto dogajajo surovosti in je bojni klic »Aufbiks Lajtersperg« povzročil že nebroj nepotrebnih nesreč. Kronika beleži zopet novo žrtev. Ko se je 34letni skladiščnik Mirko Senekovič vračal iz Pesniškega dvora v Maribor, so ga iz zasede napadli trije neznanji klateži ter ga začeli s koli tako neumljeno obdelovati, da se je zgrudil v mlaki krvi nezavesten. Na glavi je dobil precej opasne rane. Napadenega so odpremili v bolnico. — Zasledovanje storilcev je oteženo, ker ima orožništvo prevelik rajon, a okolnost, da se je orožniška postaja v Počehovi ukinila, podžiga razne vročekrvneže, da brez vsakega povoda napadajo mirne pasante.

Železna roka na trgu.

Na mariborskem živilskem trgu so zaplenili danes zaradi neužitnosti tri košare gob in večjo količino marelic.

Poslovilni večer

članov zagrebškega narodnega gledališča

bo danes dne 30. julija
Zadnji nastop z daljšim sporedom

Današnje kazenske razprave.

Zaradi sodnih počitnic se vršijo kazenske razprave na mariborskem okrožnem sodišču pred senati sedaj le po enkrat na teden. Ta teden ni nobene obravnave pred velikim senatom, pač pa so imeli danes pred malim senatom tri slučaje. Zaradi več vlomov in tatvin (med njimi je tudi znani vlom v postajno blagajno v Rušah) sta bila obsojena delavca Lovro Puš na dve leti robije in izgubo častnih pravic za dobo petih let ter Konrad Podgornik na osemnajst mesecev robije in triletno izgubo častnih pravic. — Zbog cele vrste tatvin je bil obsojen tudi Vinco Delopst na 19 mesecev robije in ga bodo po prestani kazni še dalje pridržali v zavodu. — Zaradi tatvine je dobil Joža Duler še po starem zakonu 6 tednov ječe.

S policije.

Zaradi tajne prostitucije je bila aretirana Marija Ž., ki se je sinoči potikala okoli z raznimi železničarji. — H Grafu je moral tudi Srečko A., ki je pri belem dnevu pretepal neko Jerico najprej v Ljudski kleti in potem še na ulici. — Med 19 prijavi in poročili je omeniti ponovno najdbo komunističnih letakov.

Modras je pičil

včeraj popoldne v Kamnici 24letnega viničarja Miroslava Kapuna, nastavljenega pri veleposestniku Antonu Knebelu v Brestnici. Takoj pozvano moštvo reševalnega oddelka je ponesrečenca naglo odpravilo v bolnico in je upati, da bo fant okrevl. Gadja in modrasja zalega v predelu Kamnice in Brestnice je letos prava šiba božja. Izletniki naj bodo pri pasiranju kamnitih in peščenih goličav zelo previdni, ker je ta golazen baš sedaj v pasjih dneh najbolj opasna.

Mednarodni obrtniški kongres na Češkoslovaškem.

Češkoslovaške obrtne organizacije so pričele akcijo za organizacijo obrtniškega kongresa mednarodnega značaja. Kongres bi se vršil na Češkoslovaškem v drugi polovici septembra t. l. Pripravljalni odbor je preko trgovinskega atašeya češkoslovaškega poslanstva v Beogradu pozval jugoslovenske obrtniške organizacije k sodelovanju na kongresu.

Sovjeti za ljudsko šolstvo.

Osrednji odbor komunistične stranke je sklenil uvesti v sovjetski uniji splošno dolžnost šolanja, in sicer pričnši z letom 1930/31. za otroke 8, 9 in 10 let, z letom 1931/32. pa za dečke 11 let. S prihodnjim šolskim letom se uvede tudi eno- oziroma dveletna šolska dolžnost za one otroke od 11 do 15 let, ki niso dokončali narodnih šol. V industrijskih mestih in delavskih naselbinah uvedejo letos jeseni 7letno obvezno šolo za one sovjetske državljane, ki so letos dokončali osnovno šolo. Razna posostnikom zaplenjena poslopja bo dala vlada na razpolago za šole v mestih pa bodo gradili nove šolske stavbe. Tudi gnotni položaj ljudskošolskih učiteljev bodo v SSSR znatno izboljšali. Pri vsem tem pa gre seveda za to, da se ojači med učiteljstvom komunistični element.

Tuka pred tretjo instanco.

V ponedeljek je pričela pred vrhovnim sodiščem CSR v Brnu razprava o ničnostni pritožbi dr. Tukey in Antonina Snackýja proti sodbi druge instance, ki je potrdila sodbo prvega sodišča v Bratislavi, po kateri je bil dr. Tuka obsojen zaradi zločina vojaške izdaje na 15 let ječe. Snacký na pet let ječe. Razprava bo trajala štiri do pet dni. Ničnostna pritožba dr. Tukey obsega 73 na stroj pisanih strani.

Drugo pribežališče revežev

brez stanovanja nastaja pod opoki mestnega magistrata. Dočim se je število strank brezstanovanjcev pod državnim mostom dvignilo že na poldrugi tucat, so bili presenečeni Mariborčani sinoči priča nove mizerije. Postrežki so pripeljali revno pohištvo družine Ignaca in Julijane Ferš iz hiše na Koroški cesti 43, čije lastnik je Franjo Lampe, pod oboko mestnega magistratnega poslopja na Rotovškem trgu. — Julijana Ferš je tako-je potožila svoje gorje službujočemu stražniku: Soprog Ignac je že 11 mesecev živčno bolan ter leži že dva tedna v bolnici. Družina s štirimi otroki se je preživljala edino z zaslužkom očeta, ki je bil zaposlen kot krojaški pomočnik. Zaradi bolezni očeta oz. moža je prišla rodbina v tako težak položaj, da je ostala dolžna najemnine za dva meseca. Živela je v kletnem stanovanju za 112 Din mesečne najemnine. Feršova je prosila hišnega gospodarja, naj bi jih še obdržal v dosedanjem stanovanju ali pa jim vsaj določi mesto v neki uti na dvorišču. Toda gospodar je ni uslišal in ji je odvrnil, da je zaradi otrok ne mara več na stanovanju. Feršova je bila primorana izprazniti lokal in oditi pod milo nebo. Dvoje otrok je izročila svojim sorodnikom, dva pa ima s seboj. — Baje je isti gospodar odpovedal stanovanje še dveh drugim strankama, ki imata otroke.

Socijalno politični urad mestnega magistrata nam je poslal o zadevi naslednje obvestilo: »Snoči je bila deložirana iz hiše gospoda Lampeta Frana na Koroški cesti št. 43 družina krojača Ignacija Ferša. Pohištvo je bilo prepeljano včeraj na Rotovski trg, od tam pa danes dopoldne pod most k ostalim deložirancem. Za mater s 4 malimi otroci pomeni ta deložacija tem večji udarec, ker se nahaja njen mož že dalje časa v bolnici.«

Javnost zanima, kaj nameravajo pristojni in poklicani krogi storiti za odpravo vedno večjega škandala z ljudmi brez strehe.

Tudi Maribor ima svoje »apaše« — na Pristanu.

Neverjetno, in vendar res. Na našem Pristanu se je razvilo pravo pravcarstvo »apaštvo« s polno mentaliteto apašev v velikih pristaniških mestih. Odrasli, ki so dali že dokaj zrelih tičev za zapore okrožnega sodišča in za »visoko šolo« na Pobreški cesti, se javno imenujejo »apaše«, nosijo temu primerno tudi značajne apaške kačketi in rdeče rute kroš ovratnika, mlajši pa jih seveda verno posnemajo. Seveda bi to bilo brez posebnega pomena, če bi se na Pristanu ne odigravale stalno tudi večje ali manjše pobalinsčine, ki so res nepotrebne. Zgodilo se je te dni, da je apaški naraščajnik zalučal velik kamen 7letnemu čevljar-skemu sinčku Mirku Novaku v levo oko in ga nevarno ranil. Istega dne je neki nepridiprav vrgel 5 letnega Joška Perko v Dravo in je malo manjkalo, da ni gluhil deček utonil. Dan za dnem mečejo pobalini kamenje v oba motorna čolna, streljajo s fračami golobe ter razbijajo šipe. Razpuščeno kopališče pri Kaferju služi nočnim sestankom pristaniških apašev in apašk, ki uganjajo v odprtih kablinah pravcarste orgije. Cel obdravski pas od brvi s Strmo ulico pa do podmostne kolonije je torišče teh elementov. Nedavno sta se odigrala tam tudi dva težka napada z noži. V pristaniškem »zatišju« je policija izsledila dolgoiskane vlomilce. Neprestano se odigravajo tam burne nočne scene. Pa bo kdo rekel: Kaj pa dela policija? Zato treba ugotoviti, da je glede varnostne službe na Pristanu zelo slabo preskrbljeno: za nadzorovanje obseznega rajona je določen en sam stražnik, ki ne more vsega obaviti, tudi če bi bil — maratonski tekač. Ugled mesta pa zahteva nujno od pomoč!

Zaletela sta se

s kolesoma včeraj opoldne na Koroški cesti slikarski pomočnik Matija B. iz Ruš in mizarjski pomočnik Albin S. iz Maribora. Kriv je neprijetnemu srečanju Rušan, ki ni vozil na desni strani ceste. K sreči se ni nihče poškodoval in je tudi materialna škoda neznatna.

Brezplačni Singerjev šivalni tečaj se vrši od 31. julija do 14. avgusta 1930 v prostorih deške šole IV. v Samsostanski ulici. Pouk se vrši dnevno izven nedelj in praznikov od 8. do 12. ure in 14. do 20. ure. Natančnejše informacije v tečajni dvorani.

Madžarski minister narodne obrambe Gömbös je poslal vsem poveljnikom garnizij nalog, da pozovejo vse madžarske oficirje z nemadžarskimi imeni, naj takole svoje prošnje za spremembo svojih imen

K. M. Čapek - Chod:

Jindri

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

25

Kretnja, s katero je to storila, je bila sicer elegantna, a vendarle je gospoda dvornega svetnika odgnala odtod, ker je storila s tem konec spomina vrednemu »pardonskemu« razgovoru.

Dvorni svetnik je šel nekam nerad odtod, kakor je bilo videti. Jindra in Lojze sta mrko zrla drug na drugega.

»Idi domov in pričakuj mojih priči!« je zavreščal Lojze in stopil tesno k prsom Pavaka.

Toda stali so okoli njiju ostali kolegi iz odbora, ki so že od daleč opazili, da se je zgodilo nekaj nepravilnega.

»To ne!« je rekel predsednik in položil roko na rokav Poniklega in to je zadostovalo, da sta sprta tovariša odstopila in da je prišla afera v tiri, ki je bil po tedanjih nazorih v teh krogih neizogiben.

In posledica afere je bila ta, da je prvi ples otvoril z gospodično Jeleno kolega Al. Poniklý, s črno svileni čepico na glavi — iz same koketnosti, kajti prima, ki mu jo je vsekala Jindrova sablja, ni bila daleko tako globoka kakor rana, ki jo je Jindri zadal Lojzetov bukovi tomahavk, in do plesa se je že davno zacelila.

Toda ta dogodek je priklenil oba Jindri še tesneje k sebi nego prej. Njuna rodbinska kronika, na katero je Lojze nameril tako brezobzirno, je postala z obširno razlago obče znana in Jindri sta brez dogovora sklenila, da v prihodnje ne bosta gledala ne na desno ne na levo, ampak da bosta stopala bok ob boku, z paravnost v nedoglednost uprtimi očmi.

Tako sta hodila po cesti na promenadi, sedela v kavarni, na koncertu, v gledališču — vedno sama. Povsod so ju videli, sama pa nista opazila nikogar.

Sicer pa sta imela to zimo še marsikako drugo opravilo; Jindra sin je končaval doktorat, Jindra oče pa je pripravljaval češki prevod »Kama-sutre« kot habilitacijski spis.

Vsak je sedel v svoji sobi; drugekrat sta študirala skupaj, toda tokrat to ni šlo, kajti nista bila popolnoma sama. Slučaj je hotel, da je ravno ta dan, ko je Jindra opravljal svoj renkonter z Lojzetom, obesil njegov oče v skupni delavnici velik, povečan portret Jindrove matere, Boženke Nekuševe.

Pri delu pa je večkrat drug drugega zasačil, kako opazuje prav srečno izvršeno sliko, povečano po znani mali fotografiji.

Pri tem sta čitla drug na drugem, kaj mislita.

Kmalu je našel Jindra pretvezo, da ostane v svo-

ji sobici, kjer se je prijel za ušesa, da bi pridržal glavo k rekapitulaciji snovi za drugi rigoroz.

Marsikdaj je moral to storiti s silo; tudi njemu se je celila rana, čeprav ne tako hitro kakor Lojzetova, ki je nosil seveda po nepotrebnem, a še dolgo po predpustu svileni čepico; toda celila se mu je tudi per primam, kakor pravijo kirurgi, to je brez vnetja.

Nikakor je ni prenašal brez boleti, najtežje pa pod materino sliko v očetovi delavnici. Kadarkoli se je ozrl na sliko, vselej mu je obenem vzplaval Jelenin obraz s ponosno odtujenim, da, užaljenim izrazom, ki ga je odbilo njeno obličje, ko je Poniklý omenil njegovo prvotno ime »po materi«...

Prosil jo je, prošil svojo ubogo mamico za odpustanje — da ji je mogel biti, čeprav le edini trenutek, neprijazen, če se sploh more imenovati neprijaznost to, da ga je hipno pogrelo in zamrzelo, pri čemer so bila seveda usta polna ogorčenosti.

Mamica pa je gledala vedno enako s svojimi mučeniškimi očmi, ki so bile upravičene očitati vsakomur, na kogar so pogledale, in zdaj so imele to pravico tudi napram njemu, Jindri...

Niso se nasmehnile v odpustanje, ker se portreti mrtvih smejejo le z usmevom njihovih živih originalov, in Jindra se ni spominjal, da bi se bila mamica kdaj nasmehnila.

Pa tudi če bi bil vzdržal neutolaženi pogled materinih oči, mu je bila neznosna zvedava pozornost očetova, ki je včasih nalašč zakašljala, da bi odvrnil sirove oči od materinih k svojim.

»Jindra!« je rekel potem, toda, da bi pristavil: »Kam gledaš?«, za to ni imel več poguma.

Tega, da vidi njegov fant na steni zraven materine še podobo kake Jelene, prevzetne komtese, ki jo je zapel praproletarski izvor njenega prvega plesalca, do katerega se potem seveda ni mogel več povzpeti za nič na svetu, tega seveda oče Jindra ni niti slutil.

Iz te rane se je izlival Jindra sin daleko laže v popolni samoti, kjer ni bilo niti materinih očitajočih, niti očetovih vprašajočih oči, in kjer je osamel s spominom na oči Jelene.

Hitro je opravil na ta način z njimi; njihov hladni lesk je čim dalje bolj bledeel v njegovem spominu, dokler ni popolnoma ugasnil. K temu je pripomoglo tudi to, da je sedaj v resnici ni več videl — za delo gospoda dvornega svetnika je risal sedaj izključno le na njegovi kliniki.

To je bilo spojeno s težkočami za slavnega učnjaka, ki je prej lahko tudi med svojo zasebno ordinacijo zasledoval stanje preparatov, ki bi bili prikladni za ilustracijo njegovega dela; toda ko je nekoč omenil, da bi se to ali ono dalo morda bolje izvršiti v njegovi lastni delavnici, je dvignil Jindra glavo od mikroskopa in je pogledal gospoda dvornega svetnika tako, da je gospod dvorni svetnik nagubančil čelo nad očmi

in se po kratkem premisleku popraskal na nosu, kar je navadno pričalo o tem, da molče razume.

Kljub vsemu je postal dvornemu svetniku neobhodno potreben; prevajal je njegove kazuistike za angleški časopis.

Prišlo je končno tako daleč, da je Jindra iz globine njegovega lastnega strastnega študija prebudil nagel, a negotov opomin, da je na nekaj pozabil, na kar bi ne bil smel pozabiti.

»Ah, tako!« mu je odgovorila potem njegova notranjost, ko je ugotovil, da je ta opomin, ki se ni več sam vrinjal, ampak ki ga je moral posebej vzbujati sam — gospodična Jelena.

Tako se je zgodilo, da ni ostala od Jindrove rane niti ta prebolena brazgotina.

Spoznal je to, ko si je prinesel domov prvotno materino fotografijo v novem okvirčku iz ebenovine in jo obesil nad svojo posteljo.

Materine oči mu niso nič več očitale.

Zbližala sta se tukaj zopet z mamico, bila sta tu bolj skupaj, tako, kakor bi se bila vrnila roko v roki iz tujega sveta, kamor nista spadala, a kjer je bil — Jindra oče... zopet v svoje...

In njegova ljubezen do Jelene?

Bila je kakor vaza, ki ni izkusila ognja. Posušila se je in razpadla v prah.

Tem bolj vneto in bolj globoko je srkal iz zlate čaše znanosti, ki jo je čim prej nameraval izpiti do dna, to je, hotel je doseči doktorsko diplomu, brez katere ni hotel oditi v Pariz.

Toda preden se je to zgodilo, mu je čašo izbila iz roke — vojna...!

DRUGI DEL.

I.

»Tam tva asj, Jindra!«

Jindriček — fantiček — tako je prekinil Pavák oče predolgo, že celo uro trajajoče molčanje, »malo, prav malo si mi doslej povedal o tem, kako se ti sploh in pa v podrobnem godi v tej prokleti vojni. Kar si mi o tem pisal, ni bilo skoro nič, in kar si mi povedal, ni popolnoma nič...!«

Očetov glas se je sicer tresel od ginjenja in njegov »Jindriček!« je zvenel celo izredno nežno, toda Jindriček je čul iz vsega tega nežno hinavščino, tako da je odprl oči in pogledal očeta.

In videč, da je oče sedel, se je Jindra zganil in v tem hipu je začutil na svoji koži nešteto žgočih zbočljajev, sledov Helijskih puščic; ni se privadil dosle solnčni kopelji.

(Nadaljevanje sledi.)

Dne 2. avgusta 1930 bo ob 14.30 uri na Frankopanovi cesti 15, radi selitve javna dražba konj, vozov in drugih predmetov. 2135

Sobo in črkoškanje, barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Gramofone popravila precizno le mehanična delavnica JUSTIN GU-STINCIČ, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

Prodajalka z 10.000 Din kavcije, prvovrstna moč, išče nameščenja. — Ponudbe pod »Pozneje več« na upravo »Večernika«. 2137

Kompletni trgovski inventar za trgovino z mešanim blagom po zelo ugodni ceni naprodaj. Franc GUL-DA, Maribor, Meljska c. 26. 2132

Slugo za domače posle iščemo. Predstaviti se v »Veliki kavarni« od 2. do 4. ure popoldne. 2140

Separirano sobo z električno lučjo in vso hrano, oddam takoj ceneno. — Ruška cesta 5/I. desno. 2143

Kavarniška kuharica, akoravno začitnica, se išče. Predstaviti se v »Veliki kavarni« od 2. do 4. ure popoldne. 2140

Opremljeno sobo v prvem nadstropju oddam. Aleksandrova cesta 203, Flieger, brivec. 2139

Lep otroški voziček prodam. Aleksandrova cesta 203, Flieger, brivec. 2138

Lepo, solnčno, opremljeno sobo s separiranim vhodom, električno lučjo, oddam za Din 220.—. Naslov v upravi lista. 2144

Vezilje sprejemem. Vzorec ročnega dela je treba prinesiti seboj. Atelje za perilo Rupnik, Slovenska ulica števil. 20. 2133

Sobo novo opremljeno, električna luč, poseben vhod, takoj oddam boljše-mu gospodu ali gospodični. Na željo tudi hrano. Stritarjeva ulica 5/I. 2134

Dobro izurjena šivilja za preprosto delo se takoj sprejme v tukajšnjo trgovino. Naslov v upravi lista.

Casopisi in inserati, pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

E IX. 2056/30

12

Dražbeni oklic!

Dne 17. septembra 1930 ob 10. uri dop. bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga k. o. Kamnica vl. št. 151.

Cenilna vrednost: Din 70.330.—

Vrednost pritikline: Din 8.600.—

Najmanjši ponudek: Din 46.886.—

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru, odd. IX

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX

dne 10. julija 1930.



Spominjajte se CMD!

Juristi!

Sodne takse

broširano 32 Din, platno 44 Din, so pravkar izšle
pri Tiskovni zadrugi v Mariboru
Aleksandrova cesta števil. 13

Vabilo na

vrtno veselico

katera se vrši v nedeljo, dne 3. avgusta
v gostilni Tomše v Pekrah
Sodelujeta pevski društvi »Drava« iz Maribora in
»Planinca« iz Pekar.